

Afdøde Medlemmer.

J. P. KOCH

Født d. 15. Januar 1870, død d. 13. Januar 1928.

Mindetale holdt ved Foreningens Møde d. 16. Januar af

O. B. Bøggild.

Siden sidste Møde har Dansk geologisk Forening lidt et stort Tab, idet et af vore mest fremragende Medlemmer, Oberst JOHAN PETER KOCH, er afgaaet ved Døden. Her skal ikke dvæles ved de Sider af hans Virksomhed, som særlig interesserer Almenheden, hans Virksomhed som Kartograf, Opdagelsesrejsende og Flyverchef, men kun ved den Del af hans Arbejde, som har Betydning for den geologiske Videnskab. Den største Interesse knytter sig her til de to store Grønlandsekspeditioner, som han deltog i eller ledede, nemlig „Danmark-Ekspeditionen til Grønlands Nordøstkyst i 1906—08“ og „Den danske Forskningsrejse tværsover Nordgrønland i 1912—13“. Paa disse Rejser fik han Lejlighed til at anstille geologiske Iagttagelser af mangfoldig Art, men særlig Betydning har dog hans Undersøgelser over de glaciologiske Forhold. Resultaterne fra Danmark-Ekspeditionen foreligger i det anseelige Bind 46 af „Meddelelser om Grønland“, 1917, hvor der først findes en Afhandling af KOCH og WEGENER om de glaciologiske Forhold og derefter en mægtig Afhandling af KOCH: „Survey of Northeast-Greenland“. Særlig bekendt er vel nok Beskrivelsen af saadanne stor-slaaede Fænomener som Jettebrinken og Gnipahulen, men i øvrigt indeholder Værket en Mængde værdifulde geologiske Iagttagelser, ledsaget af udmærkede Illustrationer. Resultaterne fra den sidstnævnte Ekspedition foreligger væsentlig i en Afhandling i Dansk geolog. Forenings Meddelelser fra 1915¹⁾, men i øvrigt har KOCH i de senere Aar arbejdet

¹⁾ KOCH, J. P.: Foreløbig Beretning om de vigtigste glaciologiske Iagttagelser paa den danske Forskningsrejse tværs over Nordgrønland 1912—13. Medd. Dansk geolog. Forening Bd. 4 [1915], S. 311—360.

paa den endelige Beskrivelse, som siges at være næsten fuldført¹⁾. Resultaterne af denne Ekspedition er meget betydelige; dels maa mærkes Iagttagelserne af Gletschernes Bevægelse i Randzonen, Blaabaandstruktur m. m., dels og navnlig Undersøgelserne paa selve Indlandsisen. Blaabaandsstrukturen belyses ved en Mængde Iagttagelser, og Blaabaandenes Forbindelse med Lagdeling og Spaltdannelser undersøges nærmere; Forholdene er naturligvis kendt fra andre Steder, men den Omtændighed, at der her aldrig forekommer positive Temperaturer, giver Anledning til særlige Dannelsesmaader, delvis ved Sublimation. Og det samme gælder i endnu højere Grad Forholdene højt oppe paa Indlandsisen; Boringer i Isen viste, at Temperaturen i indtil 24 m's Dybde var henved -14° , og dette betinger ganske særlige fysiske Forhold, som man ikke kender fra almindelige Gletschere, hvor Temperaturen altid er nærved 0° . Sneens Omdannelse til Is kan ikke foregaa ved Regelation, men maa skyldes dels Sammenpresning af de ovenliggende Lag og dels en kraftig Fordampning og Sublimation. Boringerne viste i det hele en ganske langsom og gradvis Overgang fra den helt løse Sne i Overfladen til den ret faste, men dog stærkt porøse Is i de større Dybder. Mange meget interessante Fænomener findes kun kort omtalte i den foreløbige Afhandling, og den endelige Beretning maa imødeses med stor Interesse.

KOCH var Medlem af Foreningen fra 1919, og han har et Par Gange holdt Foredrag over Resultaterne fra hans Rejser. Enhver, der har kendt ham, vil have faaet et mægtigt Indtryk af hans ejendommelige Personlighed, der var præget af en ganske usædvanlig Energi og tillige af en stærkt fremtrædende Beskedenhed. Mindet om ham vil til Stadighed bevares iblandt os.

¹⁾ Foreligger nu i trykfærdigt Manuskript til „Meddelelser om Grønland“ af KOCH og WEGENER.